

Viktig informasjon om utlevering av

VIAGRA[®]
RESEPTFRI
50 mg filmdrasjerte tabletter
sildenafil

VIAGRA[®] RESEPTFRI

INNHALD

Innhold

Del 1	
Bakgrunnsinformasjon om impotens og Viagra® Reseptfri (sildenafil)	7
Del 2	
Hvem kan bruke Viagra® Reseptfri?	13
Del 3	
Informasjon om sildenafil sjekkliste	17
Del 4	
Gode råd om Viagra® Reseptfri	19
Referanser	23

INNLEDNING

Innledning

Dette heftet er en del av opplæringsmateriellet utarbeidet for produktet Viagra® Reseptfri, som er en reseptfri behandling av erektil dysfunksjon, også kjent som impotens.

Dette dokumentet inneholder viktig informasjon. Du må kjenne til innholdet når du vurderer om Viagra® Reseptfri er egnet for menn som ønsker å kjøpe potenslegemiddel uten resept på apoteket.

Avsnittene i dette heftet inneholder følgende informasjon:

Del 1

Bakgrunnsinformasjon om impotens og Viagra® Reseptfri (sildenafil)

Gir en forståelse av Viagra® Reseptfri og hvordan det virker.

Del 2

Hvem kan bruke Viagra® Reseptfri?

Gir informasjon om hvilke menn som kan bruke Viagra® Reseptfri, hva du må ta i betraktning når det gjelder komorbiditeter og samtidig bruk av andre legemidler.

Del 3

Informasjon om sildenafil sjekkliste

Sildenafil sjekkliste er et godkjent obligatorisk verktøy for å vurdere om kunden kan få utlevert Viagra® Reseptfri i apotek.

Del 4

Gode råd om Viagra® Reseptfri

Informasjon om hvilke råd du kan gi til pasienter som får utlevert Viagra® Reseptfri i apotek, i tillegg til oppfølgingsråd for de som viser seg å ikke kunne få potenslegemiddel reseptfritt på apotek.

Bakgrunnsinformasjon om impotens og Viagra® Reseptfri (sildenafil)

Hva er impotens?

Impotens er definert som manglende evne til å oppnå og/eller opprettholde en ereksjon som er hard nok til å kunne gjennomføre samleie.¹ Dette kan forekomme sporadisk eller regelmessig, og menn kan selv gjenkjenne tilstanden, som kan variere i alvorlighetsgrad fra mild (en myk ereksjon) til alvorlig (ingen ereksjon i det hele tatt).

Årsaker til impotens

En forståelse av grunnene og omstendighetene rundt impotens kan hjelpe deg med å gi god veiledning til kunden på apoteket. Det er tre hovedårsaker til impotens:²

- Fysiske årsaker
- Psykologiske årsaker
- Enkelte typer legemidler

1. Fysiske årsaker

Impotens har vanligvis en underliggende fysisk årsak, og det er viktig å ha dette i bakhodet for pasienter med komorbiditeter. Dette inkluderer hypertensjon, diabetes, hyperkolesterolemi, kardiovaskulær sykdom (CVD) og nedre urinveissymptomer (LUTS).^{3,4}

CVD og de fleste fysiske årsaker til impotens er knyttet til vaskulær endotel dysfunksjon, og mange menn med impotens har også Kardiovaskulær risikofaktorer.⁵

2. Psykologiske årsaker

Psykologiske årsaker sperrer for normal stimulans til og fra hjernen og kan ha utslag på evnen til å oppnå normal ereksjon. Selv om impotens gjerne oppfattes som et psykologisk problem, er det i virkeligheten kun 1 av 10 tilfeller som kan sies å være forårsaket av psykologiske grunner alene.²

Psykologiske årsaker kan være:⁴

- Prestasjonsangst knyttet til impotens og redselen for at det kommer til å gjenta seg
- Depresjon – sammenhengen med impotens synes å være toveis. Hos menn som lider av depresjon, kan impotens være et symptom på depresjon, og hos menn med impotens kan det emosjonelle stresset som vanligvis er forbundet med tapet av seksuell funksjon, medvirke til depresjon. Bruk av antidepressiva, som reopptakshemmere og selektive serotoninreopptakshemmere, kan også medføre impotens⁶
- Mangel på opphisselse og/eller et anstrengt forhold mellom partene
- Annen seksuell dysfunksjon (f.eks. tidlig utløsning)
- Store livspåkjenninger som finansielle bekymringer, dødsfall i nærmeste familie osv.
- Liten selvrespekt – dette kan være på grunn av tidligere tilfeller av impotens (og således en følelse av utilstrekkelighet), eller det kan være på grunn av noe som ikke er relatert til seksuell prestasjon
- Manglende lyst – dette kan være forbundet med alder og/eller manglende interesse for seksuell omgang, eller problemer i parforholdet

3. Legemiddelindusert

Selv om enkelte legemidler direkte kan forårsake ereksjonsproblemer, blir flere av legemidlene som er oppgitt i tabell 1, brukt til å behandle sykdommer som i seg selv er forbundet med impotens.

Andre midler, som rusmidler, deriblant alkohol, kan også forårsake ereksjonsproblemer.

Legemidler som kan forårsake impotens⁵⁻¹¹

Nedenfor er en oversikt over legemidler som er kjent for å kunne påvirke ereksjonsevnen:²

Terapiområde	Legemiddelklasse / legemiddel	Innvirkning på impotens
Kardiovaskulære	Diuretika	Ikke avgjort, men antatt å ha utslag på relaksasjon av glatt muskulatur
	ACE-hemmere og Angiotensin II-reseptorblokkere	Har utslag på relaksasjon av glatt muskulatur
	Aldosteronantagonist	En antiadrenerg effekt
	Betablokkere	Påvirker kjønnshormoner, svekker svampegemene
	Klonidin	Demper adrenerg effekt
Psykotrope legemidler	Antidepressiva, som selektive serotoninreopptakshemmere, reopptakshemmere, monoaminoksidasehemmere (MAO-hemmere), litium	Reduserer opphisselse og begjær
	Antipsykotika, som fentiaziner, butyrofenoner	Hever prolaktinnivåer
Antiepileptika	Karbamazepin Fenytoin Barbiturater	Påvirker nivåer av kjønnshormoner

Forts. av tabell

Terapiområde	Legemiddelklasse / legemiddel	Innvirkning på impotens
Endokrine legemidler	Testosteronantagonister/ østrogenagonister Anabole steroider Luteiniserende hormon- frigjørende hormonanaloger	Påvirker androgenreseptorer, reduserer seksuelt begjær
Annet	H2-antagonister, ranitidin og cimetidin	Øker prolaktinnivåer, reduserer seksuelt begjær
	Cytotoksiske midler, som cyklofosfamid, metotreksat	Kvalmesymptomene og en generell følelse av utilpasshet med slike legemidler svekker ofte seksualdriften
Rusmidler	Alkohol, heroin, kokain, marihuana, metadon	Forårsaker vasokonstriksjon og/ eller påvirker nevrotransmittorer i ereksjonsprosessen

Hva er Viagra® Reseptfri, og hva brukes det til?

Viagra® Reseptfri inneholder 50 mg sildenafil og er et godkjent reseptfritt legemiddel med veiledning. Viagra® Reseptfri er godkjent til behandling av impotens hos menn over 18 år. Viagra® Reseptfri er et trygt og effektivt legemiddel.

I tillegg til å forbedre erektil funksjon, og således gi menn mulighet til å fullt ut gjennomføre samleie og / eller masturbasjon, har vellykket behandling med sildenafil vist seg å ha emosjonelle fordeler for mange menn med impotens ved å hjelpe dem med å gjenopprette selvspekt, selvtillit og glede i parforhold. Det kan forbedre deres generelle livskvalitet og således påvirke den bredere sosiale implikasjonen av ereksjonsproblemer, slik som depresjon.¹²

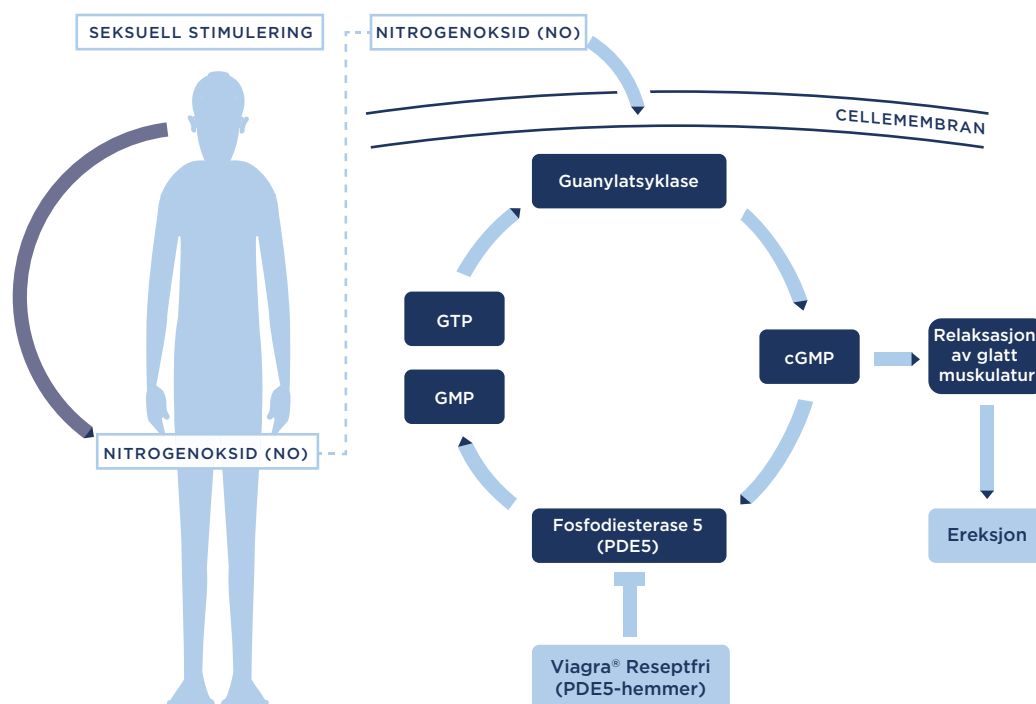
Del 1: Forståelse av impotens og Viagra® Reseptfri

Hvordan virker Viagra® Reseptfri?

Når en mann blir seksuelt stimulert, vil impulser fra hjernen nå frem til den kavernøse nerven som frigjør nitrogenoksid (NO) i nerveendene i penis. NO blir spredd på tvers av endotelcellene inn i glatt muskulatur og stimulerer enzymet guanylatsyklase til å omdanne GTP til syklisk GMP (cGMP). Syklisk GMP iverksetter en ytterligere kaskade av biokjemiske reaksjoner, som vil resultere i relaksasjon av glatt muskulatur, og de kavernøse hulrommene fylles med blod og blir rigide. Vanligvis vil syklisk GMP bli brutt ned av enzymet PDE5 til GMP, som avbryter prosessen og forårsaker avslapping. Viagra® Reseptfri sperrer for effekten av dette enzymet og øker således cGMP-nivåene og opprettholder disse nivåene lenger. Med andre ord: Viagra® Reseptfri hjelper en mann med å oppnå og opprettholde en ereksjon som følge av seksuell stimulering.¹⁴

Seksuell stimulering er nødvendig for at Viagra® Reseptfri skal kunne virke.

Figur 1: Viagra® Reseptfri virkningsmekanisme

- PDE5-hemmer forsterker den vanlige fysiologiske reaksjonen på seksuell stimulering
- Det forekommer ingen reaksjon dersom seksuell stimulering uteblir

Effekten av Viagra® Reseptfri

En tablett med 50 mg Viagra® Reseptfri omtrent én time før planlagt samleie er den anbefalte dosering for de fleste pasienter. Ta kun én tablett om dagen. Effekten av Viagra® Reseptfri er godt dokumentert i flere kliniske studier.

Virkestoffet i Viagra® Reseptfri, sildenafil, tilhører legemiddelklassen fosfodiesterase 5-hemmere (PDE5i). Perorale PDE5-hemmere anbefales som førstelinjebehandling av impotens i Norsk elektronisk legehåndbok (NEL), på bakgrunn av en systematisk gjennomgang og metaanalyse.¹⁵ Viagra® Reseptfri er godkjent i pakningsstørrelser med fire og åtte tabletter.

Hos enkelte pasienter vil ikke 50 mg gi nok effekt, og kunden vil måtte be om resept fra lege om det er nødvendig å øke dosen til 100 mg. Pasienter med nedsatt nyre- eller leverfunksjon, samtidig medisiner, som CYP3A4-hemmere eller alfablokkere, eller problemer med tolerabilitet, bør også diskutere bruk av potenslegemiddel med legen, siden en reseptpliktig dose på 25 mg kan være passende. Dosene på 25 mg og 100 mg er kun tilgjengelige på resept.

I studier som brukte fastsatte doser på 50 mg, rapporterte 74 % av pasientene at behandlingen forbedret ereksjon.¹⁴

Hvem kan bruke Viagra® Reseptfri?

Kun voksne menn over 18 år som har impotens, kan bruke produktet.

I preparatomtalen til Viagra® Reseptfri er det listet en lang rekke kontraindikasjoner, advarsler og interaksjoner.

Hvem bør ikke bruke Viagra® Reseptfri?

- Menn som er yngre enn 18 år: denne aldersgruppen må henvises til lege dersom de ønsker behandling
- Kvinner: legemidlet er kun indisert for menn i alderen 18 år og oppover. Dersom en kvinne ønsker potenslegemidler til sin mannlige partner, må hun be partneren om selv å ta kontakt med apotek eller lege
- Menn som ikke er impotente: Kun menn som har et problem med å få og opprettholde ereksjon (som er tilstrekkelig for tilfredsstillende seksuell aktivitet) skal bruke Viagra® Reseptfri. For menn som ikke har ereksjonsproblemer, vil Viagra® Reseptfri ikke forbedre ereksjon eller seksuell prestasjon. Viagra® Reseptfri hjelper ikke på problem med for tidlig utløsning. Ved dette problemet bør menn ta kontakt med legen sin for ytterligere råd
- Allergi: Menn som er allergiske mot sildenafil eller noen av hjelpestoffene bør ikke bruke Viagra® Reseptfri.

Vurderinger som gjøres ved hjelp av sildenafil sjekkliste

Sildenafil sjekkliste inkluderer en vurdering av mannens samtidige bruk av andre legemidler. Det er også viktig å få kjennskap til om mannen har eventuelle medisinske problemer som gjør at han ikke skal få utlevert Viagra® Reseptfri på apoteket.

Menn dette gjelder kan ikke få utlevert Viagra® Reseptfri på apotek, men bør ta kontakt med legen sin for ytterligere råd for bruk av potenslegemidler:

- Menn som tar nitrater (f.eks. isosorbid-mononitrat/-dinitrat og nitroglyserin), nitrogenoksidonorer (f.eks. nikorandil) skal ikke bruke Viagra® Reseptfri. I samsvar med sildenafil kjente virkning på NO cGMP-prosessen har sildenafil vist seg å potensere den hypotensive virkningen av nitrater og er kontraindisert for bruk med nitrogenoksidonorer, nitrater, nitroprussidnatrium og nikorandil
- Menn som tar rusmiddelet som kalles "poppers" (f.eks. amylnitritt) skal ikke bruke Viagra® Reseptfri. I samsvar med sildenafil kjente virkning på NO cGMP-prosessen har sildenafil vist seg å potensere den hypotensive virkningen og kombinasjonen er kontraindisert
- Menn som bruker riociguat (Adempas) mot høyt pulmonalt blodtrykk, må ikke bruke Viagra® Reseptfri. Samtidig inntak av sildenafil og guanylatsyklase-stimulatorer, som riociguat, er kontraindisert siden det kan medføre symptomatisk hypotensjon
- Menn som bruker legemiddel som inneholder ritonavir, mot hiv, må ikke bruke Viagra® Reseptfri. Ritonavir, en potent CYP3A4-hemmer brukt i behandlingen av hiv, er kontraindisert på grunn av muligheten for økte nivåer av sildenafil i blodet hos disse pasientene

- Menn som nylig har hatt slag eller hjerteinfarkt (i løpet av de siste 6 månedene), er også kontraindisert fra bruken av Viagra® Reseptfri. Det er viktig å spørre pasienten om han har opplevd kardiovaskulære problemer slik som nylig hjerteinfarkt eller hjerneslag i løpet av de siste 6 månedene. Dette gjøres for å vurdere pasientens hjerterisiko og om behandlingen er egnet for ham. Graden av hjerterisiko er liten hos de med stabil kardiovaskulær sykdom.
- Menn som har noe av følgende må ikke bruke Viagra® Reseptfri:
 - Lavt blodtrykk
 - Høyt blodtrykk som ikke er godt behandlet
 - Angina (hjertekrampe)
 - Uregelmessige hjerteslag eller hjertebank (palpitasjoner)

Enhver pasient som lider av de kardiovaskulære tilstandene nevnt ovenfor, skal henvises tilbake til lege for å fastslå hvorvidt en behandling av impotens er egnet for ham. Fordi produktet er en svak vasodilator, kan det være ytterligere medisinske følger av å bruke det, og det er i denne sammenheng legen som kan vurdere samtidig bruk av legemidler mot impotens

- Menn som noen gang har mistet synet på ett øye som følge av skade på den optiske nerven eller på grunn av en arvelig sykdom, må ikke bruke Viagra® Reseptfri. Sildenafil er kontraindisert hos pasienter som har mistet synet på ett øye på grunn av non-arteriell fremre iskemisk optikusnevropati (NAION), uavhengig av om denne episoden var i forbindelse med en tidligere eksponering for PDE5-hemmer eller ikke. Menn som har en nedarvet øyesykdom slik som retinitis pigmentosa (et mindretall av disse pasientene har genetisk betinget forstyrrelse av netthinnsens fosfodiesterase) skal heller ikke bruke Viagra® Reseptfri. Dette er fordi sikkerheten av sildenafil ikke er blitt studert i disse pasientundergruppene, og bruken er derfor kontraindisert

Merk: Viagra® Reseptfri kan være egnet for enkelte pasienter med kardiovaskulære lidelser i lavrisikogrupper, såfremt legen deres har vurdert at de kan gjenoppta seksuell aktivitet. Dette gjelder eksempelvis de som har asymptomatisk kontrollert hypertensjon, mild valvulær (klaffe-) sykdom, eller som har hatt vellykket hjertebypass med graft, stent eller angioplastikk.

Andre advarsler og forsiktighetsregler oppført i pakningsvedlegg for Viagra® Reseptfri:

- Menn som tidligere har blitt diagnostisert med lett, moderat eller alvorlig nedsatt leverfunksjon (f.eks. skrumplever), bør snakke med legen sin, da de muligens skal ha en annen dosering eller annen behandling av impotens
- Menn som tidligere har blitt diagnostisert med alvorlig nedsatt nyrefunksjon bør snakke med legen sin. I de fleste tilfeller vil pasienter med alvorlig nedsatt nyrefunksjon ha tegn eller symptomer på underliggende problemer og vil allerede være i kontakt med lege eller en nyrespesialist. De bør bli oppfordret til å snakke med legen sin om alternativ behandling av impotens

- Viagra® Reseptfri må ikke brukes av pasienter med anatomisk deformasjon av penis (som vinkling, kavernøs fibrose eller Peyronies sykdom) eller hos pasienter med sigdcelleanemi, multiple myelomer eller leukemi. Disse pasientene har en økt risiko for priapisme og bør anbefales å ta kontakt med lege for ytterligere råd
- Menn som har blødningsproblemer (f.eks. hemofili), eller som lider av magesår, må ikke bruke Viagra® Reseptfri og bør henvises til legen sin
- Menn med sjeldne arvelige problemer med galaktoseintoleranse, total laktasemangel eller glukose-galaktosemalabsorpsjon må ikke ta Viagra® Reseptfri, på grunn av laktoseinnholdet i tablettene
- Pasienter med økt følsomhet for vasodilatorer omfatter de med utløpshindring i venstre ventrikkel (f.eks. aortastenose), eller de med det sjeldne syndromet multippel systematrofi, manifestert som alvorlig svekket autonom kontroll av blodtrykket. Menn med disse tilstandene må ikke bruke produktet uten å rådføre seg med lege
- Menn som allerede får behandling med en annen PDE5-hemmer eller en høyere eller lavere dose av sildenafil, bør ikke bruke Viagra® Reseptfri. Menn som tar 50 mg av sildenafil, kan bruke produktet gitt at de oppfyller kriteriene for utlevering på apotek og at de ikke overskrider en daglig dose på 50 mg
- Menn som tar CYP3A4-hemmere eller alfablokkere (se eksempler i tabell 2) bør oppfordres til å snakke med legen sin om en lavere startdose, som er tilgjengelig på resept

Tabell 2: Eksempler på CYP3A4-hemmere og alfablokkere

Antibiotika	Erytromycin, klaritromycin, rifampicin
Antifungale legemidler	Itrakonazol, ketokonazol
Kalsiumkanalblokkere	Diltiazem, verapamil
H2-antagonister	Cimetidin
HIV-proteasehemmere	Amprenavir, fosamprenavir, atazanavir, darunavir, indinavir, lopinavir, ritonavir, saquinavir, tipranavir
Alfablokkere	Fenoksybenzamin, fentolamin, tolazolin, trazodon, alfuzosin, doksazosin, tamsulosin, prazosin, terazosin

Hva er sildenafil sjekkliste?

Sildenafil sjekkliste (side 17) er et godkjent obligatorisk verktøy som farmasøyten skal bruke i veiledningssamtalen med kunden som ønsker å kjøpe Viagra® Reseptfri.

Sildenafil sjekkliste

Potenslegemiddel - fosfodiesterase-5-hemmer

Er potenslegemidler egnet for deg?

Potenslegemidler skal kun brukes av menn over 18 år med impotens. Impotens er en manglende evne til å få eller opprettholde en ereksjon som er som er hard nok til å kunne ha sex.

Viktig: Impotens kan være et tidlig tegn på sykdommer som hjerte- og karsykdom eller diabetes. Du bør derfor ta en helsesjekk hos fastlegen din innen 6 måneder, selv om du svarer **NEI** på alle spørsmål nedenfor.

Før du kan kjøpe potenslegemidler må du svare på 7 spørsmål. Svarer du **JA** på et av spørsmålene må du snakke med lege før du kjøper og bruker potensmidler.

- JA NEI **1. Tar du hjertemedisiner som kalles nitrater?** Det finnes **hurtigvirkende nitrater** mot brystmerter (som f.eks. nitroglyserin spray eller smeltetablett) og **langtidsvirkende nitrater** som tablett, kapsel eller plaster som brukes regelmessig forebyggende.
- JA NEI **2. Bruker du rusmidler av typen amylnitritt, også kjent som "poppers"?**
- JA NEI **3. Tar du et legemiddel som kalles riociguat (Adempas) mot høyt blodtrykk i lungene?**
- JA NEI **4. Tar du et legemiddel som inneholder ritonavir mot hiv-infeksjon?**
- JA NEI **5. Har du hatt hjerteinfarkt eller slag de siste 6 månedene?**
- JA NEI **6. Har du noe av følgende:**
Lavt blodtrykk?
Høyt blodtrykk som ikke er godt behandlet?
Angina (hjertekrampe)?
Uregelmessige hjerteslag eller hjertebank (palpitasjoner)?
- JA NEI **7. Har du noen gang hatt synstap på ett øye på grunn av skade på synsnerven eller en arvelig øyesykdom?**

Dersom du har svart **JA** på et av spørsmålene må du snakke med lege før behandling av impotens.

Husk å lese pakningsvedlegget nøye før du begynner å bruke potenslegemidler.

Råd til menn som ikke kan få utlevert Viagra® Reseptfri

Se avsnitt 2 om menn som ikke må ta Viagra® Reseptfri.

Dersom kunden har svart "ja" på ett eller flere spørsmål i sjekklisten, må du forklare vedkommende hvorfor han ikke burde bruke Viagra® Reseptfri. Denne informasjonen må tilpasses til svarene han har gitt og årsaken for hvorfor han ikke bør bruke Viagra® Reseptfri. Se i kapitlene som omhandler de enkelte sjekklistespørsmål for mer detaljert informasjon rundt veiledning. Disse mennene bør henvises til legen sin for vurdering av andre alternativer.

Råd til menn som kan få utlevert Viagra® Reseptfri

Etter at du har gått gjennom sjekklisten må kunden få følgende informasjon:

- Menn som kan bruke produktet skal ha informasjon om å lese pakningsvedlegget nøye før de begynner å bruke Viagra® Reseptfri og du bør oppfordre pasienten til å ha en samtale med legen sin innen 6 måneder.

I tillegg kan du gi følgende veiledning ved behov:

- Mannen bør oppfordres til å fortelle legen at han har begynt å ta Viagra® Reseptfri, spesielt dersom han skal begynne å ta et nytt legemiddel
- Hvordan bruke Viagra® Reseptfri:
 - Ta én tablett omtrent én time før du planlegger å ha seksuell aktivitet eller masturbere
 - Svelg tablettene hel, med vann
 - Ikke ta mer enn én tablett per dag
 - Viagra® Reseptfri kan begynne å virke innen 30 minutter, og man kan fortsatt oppnå en ereksjon som følge av seksuell stimulering i opptil fire timer etter at tablettene er tatt
- Man kan ta Viagra® Reseptfri med eller uten mat, men det vil ta lengre tid før den virker etter et måltid med høyt fettinnhold
- Det anbefales å unngå grapefruktjuice, da det kan øke nivåene av sildenafil i blodet
- For de fleste menn vil Viagra® Reseptfri virke ved første eller andre forsøk. For menn som ikke har hatt samleie på en stund, kan det være nødvendig med ytterligere forsøk for å kunne oppnå optimal effekt. 74 % av menn har respons på Viagra® Reseptfri (sildenafil 50 mg).¹⁵ Dersom pasientene, etter flere forsøk (opptil åtte tabletter tatt ved ulike anledninger), fortsatt ikke kan oppnå tilstrekkelig penisereksjon for tilfredsstillende seksuell aktivitet, bør de oppfordres til å ta kontakt med legen sin

- Viagra® Reseptfri kan være mindre effektivt etter overdrevent inntak av alkohol. Et høyt alkoholinntak kan ha utslag på seksuell funksjon fordi det virker som et beroligende middel på sentralnervesystemet, og kan svekke motorisk og kognitiv funksjon

Del 4: Råd til menn som kan bruke Viagra® Reseptfri

Hva om en pasient tar mer enn anbefalt dose av Viagra® Reseptfri?

Data viser at med doser som er 16 ganger større enn Viagra® Reseptfri-dosen, var bivirkninger på linje med de som er sett ved lavere doser, men hyppigheten og alvorlighetsgraden var tiltagende. Dersom du er bekymret for at en pasient har tatt en overdose, skal du umiddelbart henvise vedkommende til nærmeste legevakt.

Er det noen bivirkninger forbundet med Viagra® Reseptfri?

Sildenafil er generelt godt tolerert, og bivirkninger som er rapportert i forbindelse med bruk, er vanligvis forbigående og milde til moderate i intensitet.

Pasienter som opplever noe av følgende etter at de har tatt Viagra® Reseptfri, bør oppfordres til å SLUTTE Å TA Viagra® Reseptfri og oppsøke lege UMIDDELBART. Pasienten må fortelle legen at han har tatt Viagra® Reseptfri:

- Smerter i brystet, ørhet, svimmelhet eller kvalme i løpet av eller etter samleie
- Vedvarende og noen ganger smertefull ereksjon som varer i mer enn fire timer
- Brått redusert syn eller hørsel
- Allergisk reaksjon, herunder plutselig tung pust, pustevansker, svimmelhet eller hevelse i øyelokk, ansikt, lepper og hals
- Alvorlig hudreaksjon som innebærer sterk avskalling av eller hevelse i huden, blemmer rundt munn, kjønnsorganer, øyne samt feber
- Krampe eller anfall

En fullstendig oversikt over bivirkninger som er registrert for Viagra® Reseptfri, er inkludert i preparatomtalen.¹⁴

De hyppigst rapporterte bivirkningene ved bruk av Viagra® Reseptfri er:

- Hodepine
- Ansiktsrødme, hetetokter
- Dyspepsi
- Kvalme
- Nesetetthet
- Svimmelhet
- Midlertidig endring i fargesyn

Generelle råd

Impotens kan være forbundet med en rekke underliggende tilstander, f.eks. hypertensjon, diabetes mellitus, hyperkolesterolemi eller kardiovaskulær sykdom. På grunn av dette bør alle menn med impotens oppfordres til å snakke med legen sin innen seks måneder for å få en klinisk vurdering av potensielt underliggende tilstander og risikofaktorer som er forbundet med impotens.

Råd og veiledning som kan bidra til å redusere risikofaktorene for impotens:

- Vektkontroll
- Sunn kost
- Regelmessig trening
- Mindre stress
- Røykeslutt
- Moderat alkoholforbruk
- Unngå rusmidler

Disse endringene forbedrer ikke bare impotens, men også allmennhelsen, og kan bidra til å redusere risikoen for kardiovaskulær sykdom.

REFERANSER

Referanser

1. Lue TF, Giuliano F, Montorsi F et al. Summary of the recommendations on sexual dysfunctions in men. *J Sex Med* 2004;1:6-23.
2. The British Association of Urological Surgeons. Erectile dysfunction (impotence). https://www.baus.org.uk/patients/conditions/3/erectile_dysfunction_impotence (12.3.2019).
3. Miner MM. Erectile dysfunction: a harbinger or consequence: does its detection lead to a window of curability? *J Androl* 2011;32(2):125-134.
4. Rosen RC. Psychogenic erectile dysfunction. Classification and management. *Urol Clin North Am* 2001;28(2):269-278.
5. Conaglen HM, Conaglen JV. Drug-induced sexual dysfunction in men and women. *Aust Prescr* 2013;36:42-45.
6. Nunes KP, Labazi H, Webb RC. New insights into hypertension-associated erectile dysfunction. *Curr Opin Nephrol Hypertens* 2012;21(2):163-170.
7. Fusco F, Franco M, Longo N et al. The impact of non-urologic drugs on sexual function in men. *Arch Ital Urol Androl* 2014;86(1):50-55.
8. Lee JC. 'Club drugs' and erectile function: Far from sexual 'ecstasy'. *J Sex Reprod Med* 2001;2(1):28-30.
9. Lasker GF, Maley JH, Kadowitz PJ. A Review of the Pathophysiology and Novel Treatments for Erectile Dysfunction. *Adv Pharmacol Sci* 2010;2010:1-10.
10. WebMD. Drugs Linked to Erectile Dysfunction. <https://www.webmd.com/erectile-dysfunction/guide/drugs-linked-erectile-dysfunction> (12.3.2019).
11. Muneer A, Kalsi J, Nazareth I et al. Erectile dysfunction. *BMJ* 2014;348:g129.
12. Cappelleri JC, Althof SE, O'Leary MP et al. Clinically meaningful improvement on the Self-Esteem And Relationship questionnaire in men with erectile dysfunction. *Qual Life Res* 2007;16(7):1203-1210.
13. Ballard SA, Gingell CJ, Tang K et al. Effects of sildenafil on the relaxation of human corpus cavernosum tissue in vitro and on the activities of cyclic nucleotide phosphodiesterase isozymes. *J Urol* 1998;159(6):2164-2171.
14. Preparatomtale for VIAGRA Reseptfri 50 mg film-drasjerte tablett (sildenafil). (05.01.2023) Viatris
15. Tsertsvadze A, Fink HA, Yazdi F, et al. Oral phosphodiesterase-5 inhibitors and hormonal treatments for erectile dysfunction: a systematic review and meta-analysis. *Ann Intern Med / Annals of Internal Medicine* 2009; 151(9):650-661.

